

TỪNG MẦM XANH ĐANG VƯỜN LÊN

KHI ĐƯỢC GIỚI THIỆU VỀ CUỐN SÁCH “HUYỀN THOẠI THÀNH CỔ QUẢNG TRỊ”, TRONG ĐÓ CÓ LƯU DANH 4000 DÒNG TÊN CÁC ANH HÙNG LIỆT SĨ ĐÃ HI SINH TẠI TRẬN ĐỊA THÀNH CỔ TRONG 81 NGÀY ĐÊM MÁU LỬA NĂM 1972, CHÚNG TÔI ĐÃ TÌM GẶP ĐẠI TÁ TRẦN NGỌC LONG (NGUYÊN TIỂU ĐOÀN TRƯỞNG TIỂU ĐOÀN 1, TRUNG ĐOÀN 48, SƯ ĐOÀN 320), NGƯỜI TỪNG TRỰC TIẾP CHỈ HUY CHIẾN ĐẤU TẠI THÀNH CỔ TỪNG THAM GIA TÌM KIẾM NHỮNG DÒNG TÊN LIỆT SĨ TRONG CUỐN SÁCH NÀY.

81 NGÀY ĐÊM MÁU LỬA

Quảng Trị là mảnh đất đau thương nơi mỗi góc tường thành, mỗi gò đất bờ tre, mỗi hầm hào, lòng sông, hay làng mạc đều ghi dấu những trận đánh và là nơi yên nghỉ của các anh hùng liệt sĩ mà mọi ngôn ngữ bằng lời nói, chữ nghĩa không thể lột tả nổi.

Nhập ngũ năm 18 tuổi, học trường Sĩ quan Lục quân rồi tham gia khắp các chiến trường Bắc – Trung – Nam với Đại tá Trần Ngọc Long thì trận Thành cổ 81 ngày đêm là khốc liệt nhất. Ông cho biết: “Đầu năm 1971, khi ấy tôi là Chủ nhiệm Trinh sát Trung đoàn 46 (sau đổi phiên hiệu thành Trung đoàn 48) tiến vào chiến đấu tại Quảng Trị như

tấn công tiêu diệt chi khu Cam Lộ; tấn công địch trên đồi Tân Vĩnh, phía Bắc căn cứ Ái Tử... Nhưng trước sự phản công của sư đoàn địch trong kế hoạch “Lam Sơn 1972” nhằm tái chiếm toàn bộ tỉnh Quảng Trị, Trung đoàn 48 được giao nhiệm vụ chốt giữ khu vực Thành cổ. Tôi không bao giờ quên trận đánh của Tiểu đoàn 1, đã chặn đứng cuộc tiến công và tiêu diệt Tiểu đoàn 8 thủy quân lục chiến quân đội Sài Gòn tại Trâm Lý - Quy Thiện ngày 8/7/1972. Trước đó 2 ngày, biết địch sẽ tập trung tiến đánh từ Trâm Lý sang Quy Thiện để chiếm nhà thờ Tri Bưu, tôi và các đại đội trưởng đi chuẩn bị bố phòng và quyết định cách đánh với thế trận: Chốt chặn kết hợp với tiến công, bởi địa thế ở đây buộc địch sẽ

phải tiến qua cánh đồng rộng lớn giữa hai thôn. Trong trận này, Tiểu đoàn 8 thủy quân lục chiến đối phương đã bị thiệt hại nặng, buộc phải lui về phía sau củng cố, trong khi toàn Tiểu đoàn 1 chỉ có một chiến sĩ bị thương nhẹ”.

Vào tháng 7, tháng 8 năm 1972, lúc này tuyến phòng ngự giữ Thành cổ thật sự khó khăn cả về môi trường tác chiến lẫn lực lượng, phương tiện... Ta và địch ở thế giằng co giành nhau từng mét đất, ban ngày địch lấn vào, ban đêm ta tập kích đẩy địch ra, có lúc hai bên chỉ cách nhau 5 đến 7m. Trong giọng kể bùi ngùi, thỉnh thoảng lại bị ngắt quãng bởi những giọt nước mắt, ông Long nhớ nguyên vẹn những đêm thức trắng nhận quân, họ là những chiến sĩ ngoài Bắc với bầu nhiệt huyết sục sôi nhưng có người mới chỉ qua bên này sông Thạch Hãn, chưa kịp tham gia trận chiến nào thì đã hi sinh khi chưa kịp biết mình thuộc đơn vị nào.

Nhiều chiến sĩ phải tiến hành mai táng đến vài lần như liệt sĩ Khuất Bá Văn (Quốc Oai – Hà Tây) đã bị một quả pháo khoan dọc toàn bộ cơ thể, khi ông cùng đồng đội vừa mai táng xong cho đồng

đội, lại bị máy bay oanh tạc cày xới, rồi lại mai táng lần nữa.

NỖ NHỚ KHÔN NGƯỜI NHỮNG NGƯỜI ĐỒNG ĐỘI

Về hưu và đoàn tụ bên mái ấm gia đình nhưng lúc nào ông Long cũng ngậm ngùi một nhẽ: trong sự may mắn và hạnh phúc của mình ngày hôm nay đều được vun đắp từ sự hi sinh cao cả của đồng đội.

Ông nhớ tới chiến sĩ Lang Sỹ Thủy (người dân tộc Thái ở huyện Như Xuân, tỉnh Thanh Hóa), trong lúc chiến đấu bị súng máy của địch bắn gãy cánh tay phải, được chuyển về Tỉnh đội Thanh Hóa an dưỡng và công tác nhưng khi vết thương chưa kịp lành anh lại một mực xung phong vào chiến trường. Khi đó, không ai biết đơn vị anh đang chiến đấu ở đâu, người đồng đội này đã mượn chiếc xe đạp của chị gái, quyết đi tìm lại đơn vị chiến đấu của mình. Anh vượt qua hàng trăm cây số, vượt qua đạn pháo cùng sự phục kích của kẻ thù để rồi về được đơn vị, chiến đấu và anh dũng hi sinh. Suốt ba năm ròng rã đi tìm phần mộ của bạn rồi mới được liên lạc với gia đình liệt sĩ để đưa hài cốt liệt sĩ về an táng tại quê nhà, ông Trần Ngọc Long đã cùng đồng đội là các cựu chiến binh gom được số tiền 21 triệu đồng và đầu năm 2010 đưa hài cốt liệt sĩ Thủy về quê hương.

Cảm động trước hành động anh hùng

>> Đại tá Trần Ngọc Long

của Lang Sỹ Thủy, đại tá Long còn lần cả theo địa chỉ mà anh từng gửi chiếc xe đạp để đi vào chiến trường và đã tìm ra được người giữ chiếc xe ấy. Hiện nay chiếc xe đạp của liệt sĩ Lang Sỹ Thủy được lưu giữ tại Bảo tàng Quân sự Việt Nam. Ông chia sẻ: “Tôi cảm thấy mình quá nhỏ bé trước sự hi sinh lớn lao của những người con anh dũng. Không có gì lớn lao hơn sự hi sinh của các liệt sĩ cho nền độc lập của Tổ quốc. Họ là những anh hùng. Người anh hùng thật sự không phải bắn chết nhiều tên địch mà là người dám làm, dám hành động trong những thời điểm ác liệt nhất”.

Trong ngăn kí ức cuộn trào của ông về 81 ngày đêm máu lửa, còn có biết bao đồng đội anh dũng, kiên cường trong năm tháng gian khổ ấy đã hiện diện bên ông bằng lòng quả cảm như

Đại đội trưởng Đại đội 2, Tiểu đoàn 1, Trung đoàn 48 Nguyễn Khắc Nghiên, sau này giữ trọng trách Ủy viên Trung ương Đảng, Ủy viên Thường vụ Đảng ủy Quân sự Trung ương, Tổng Tham mưu trưởng - Quân đội Nhân dân Việt Nam hay đồng chí Lê Minh Vụ là chính trị viên đại đội sau này làm Trung tướng, PGS. TS. NGND Lê Minh Vụ ở Học Viện Quốc Phòng. Giờ đây, mỗi lần gặp lại nhau, họ đều rơi nước mắt khi nhớ về những đồng đội đã vĩnh viễn nằm lại trên trận địa ác liệt này.

TÌM LẠI TÊN CHO NGƯỜI ĐÃ MẤT

Có những gia đình liệt sĩ chỉ biết rằng cha anh họ thời chiến đấu thuộc biên chế ở Sư đoàn 320, họ đã vào tận chiến trường Tây Nguyên để tìm hài cốt nhưng khi gọi điện cho Đại tá Long mới biết thân nhân mình hi sinh ngay trong lòng Thành cổ Quảng Trị như trường hợp của gia đình liệt sĩ Khuất Bá Văn. Liệt sĩ Khuất Bá Văn do ông trực tiếp mai táng và khi cùng gia đình vào tìm lại phần mộ thì cũng chỉ mang về được nắm đất bởi 40 năm rồi còn gì, biết bao mưa nắng đã xói mòn mà thời gian đằng đẵng, người nằm xuống đã hóa thân vào cỏ cây hoa lá cát bụi cổ Thành.

Trở về với thời bình, Đại tá Trần Ngọc Long đã quyết định đi tìm lại tên tuổi cho những đồng đội đã anh dũng chiến đấu hi sinh tại Thành cổ 81 ngày đêm. Đã có không ít đêm lặng lẽ làm việc một mình:

“Tôi rơi nước mắt không phải vì sự vất vả trong việc mình làm mà thương anh em nằm lại nơi chiến trường, có người do sự khốc liệt của cuộc chiến đã không còn tuổi tên”.

Bắt tay vào làm công việc tìm lại tuổi tên cho người đã mất, ông đã đến gõ cửa từng cơ quan chức năng liên quan để xin giấy giới thiệu nhưng nhiều nơi nghi ngại bởi ông chỉ là cá nhân, không đủ cơ sở pháp lý và tư cách pháp nhân. Là một người lính, từng vào sinh ra tử nơi chiến trường, quyết là làm, đại tá Trần Ngọc Long khăn gói ba lô trở lại chiến trường xưa, tìm gặp các cựu chiến binh Thành cổ, rồi tìm đến cả cơ quan chức năng tỉnh Quảng Trị. Tại đây, ông đã gặp nhà thơ, nhà báo Đoàn Mạnh Phương, Giám đốc Dự án Văn hóa “Uống nước nhớ nguồn”, đơn vị cũng đang tiến hành tổ chức in cuốn sách “Huyền thoại Thành cổ Quảng Trị”. Nhà thơ Đoàn Mạnh Phương đã mời Đại tá Trần Ngọc Long tham gia vào dự án để cùng chung tay góp sức làm công việc này. Đồng đội chiến đấu với Đại tá Long ở Thành cổ

ngày ấy còn có Đại tá Nguyễn Đức Toàn - Giám đốc Nhà xuất bản Quân đội Nhân dân cũng rất nhiệt huyết và tạo mọi điều kiện cho ông.

Cũng từ đó Đại tá Trần Ngọc Long tìm đến những xóm làng hẻo lánh, chông gậy đi không thiếu một nơi nào trên mảnh đất Quảng Trị nhiều khi cũng chỉ lờ mờ tìm ra được một vài dòng tên. Ngày nắng cũng như ngày mưa, không quản đường xá xa xôi, đặc biệt mỗi khi trái gió trở trời viên đạn còn nằm trong người lại trở chứng hành hạ, ông Long vẫn đi từ Hà Nội vào Quảng Trị như cơm bữa, nhanh thì vài ngày, lâu thì nửa tháng. Khi tìm được dòng tên liệt sĩ rồi ông lại gọi điện về địa phương để thông báo, xác minh lại tên tuổi, có những lúc do sự thay đổi về địa giới hành chính của nhiều địa phương mà phải về tận nơi để làm cho chính xác.

Khi biên soạn những dòng tên đồng đội, nhiều đêm ông đã không thể cầm lòng được nếu có ai nhắc đến những người đã ngã xuống. Ông tâm sự, từ Khu 4 trở vào hầu như nói đến liệt sĩ thì các

cơ quan, cá nhân đều tâm huyết, tận tình, có lẽ một phần bởi mảnh đất Miền Trung ấy đã chịu quá nhiều mất mát, đau thương. Ông từng chứng kiến có những gia đình ở Nghệ An, Hà Tĩnh còn dỡ cả nhà để chống lầy cho xe băng qua. Có những gia đình liệt sĩ khi ông tìm về cũng không còn một ai sống sót. Mỗi dòng tên liệt sĩ là một ân tình, một thử thách cho những người còn sống.

Trong Dự án xây dựng Di tích Thành cổ Quảng Trị đang được tiến hành, Đại tá Trần Ngọc Long có đề xuất ý tưởng sẽ khắc tên các liệt sĩ vào từng viên gạch ở Thành cổ. Thậm chí, chỉ cần được sự đồng ý của tổ chức, cá nhân ông cũng sẵn sàng đứng ra thực hiện. Với ông, Thành cổ nói riêng và mảnh đất Quảng Trị nói chung là một nắm mồ tập thể. Dưới từng tấc đất, từng mầm xanh đang vươn lên, từng công trình đang xây dựng hôm nay đều thấm đẫm máu xương và tuổi thanh xuân của các chiến sĩ cho nền độc lập, tự do của dân tộc.

MAI MẬT